UUTISET

Ruotsin vaaleista tulossa tiukka taisto

Hallituspuolueet kirivät vaalikampanjan loppusuoralla. Pienpuolueiden kannatus on noussussa.

TUKHOLMA (MT)
Ruotsissa sunnuntaina järjestettävien valtiopäivävaalien tulos on kaikkea muuta kuin selvä. Ero hallituspuolueiden porvarillisen liittoutuman ja punavihreän haastajablokin välillä on kaventunut. Keskiviikkona se oli enää 3,6 ja torstaina taas 6,2 prosenttia, kun se on ollut yli kymmenenkin.

Kokoomuksen, liberaalien, keskustan ja kristillisten muodostamalla porvarileirillä on nyt noin 41 prosentin ja demarien, vihreiden ja vasemmistopuolueen punavihreillä 46–47 prosentin kannatus.

Hallituspuolueista keskusta on kirinyt tällä viikolla kovaa, yli vuoden 2010 kannatuksensa. Syynä pidetään 31-vuotiaan puheenjohtaja **Annie Lööfin** onnistuneita tv-esiintymisiä. Kannatus on yli seitsemän prosenttia eli reilusti yli vaaditun neljän, jotta ei putoa valtiopäiviltä.

Pääpuolueiden kannatus kuitenkin junnaa. Pääministeri **Fredrik Reinfeldtin** johtamaa kokoomusta kannattaa 21 ja **Stefan Löfvenin** sosialidemokraatteja 29 prosenttia kansasta.

Demarin vaalihevosia ovat olleet ruotsalaisen koulun alennustila, koulujen ja palveluiden yksityistämisen pysäytys sekä työllisyys. Myös porvarileiri haluaa panostaa opetukseen, mutta ei kivan puuhailun vaan oppimisen edistämiseksi.

Demarit aikovat maksaa parannukset korottamalla veroja, mikä osuisi parempituloisiin ja teollisuuteen.

Taktikointia ja epävarmuutta

Liittoumien pienet puolueet ovat kasvaneet. Isompien kannattajat ovat saattaneet alkaa tukea niitä, jotta ne eivät putoaisi valtiopäiviltä ja tekisi tilaa maahanmuuttovastaiselle ruotsidemokraateille.

Osa äänestäjistä miettii myös, saako Löfven muodostettua punavihreällä blokilla hallituksen. Nykyinen hallitus voi vaikuttaa vakaammalta valinnalta, Novustutkimuslaitoksen tutkija **Torbjörn Sjöström** sanoo.

Viimeiset päivät ratkaisevat vaalit, sillä epävarmoja on lähes kymmenen prosenttia.

Vaikutusta Suomen vientiin

”Jos hallituksesta näyttää tulevan heikko, kruunu voi heiketä”, sanoo Nordean pääekonomisti **Annika Winsth** Tukholmasta MT:lle.

”Heikko” tarkoittaa nykyistä heikompaa vähemmistöhallitusta tai vaikeuksia hallituksen muodostamisessa tai budjetista sopimisessa.

Budjetti tehdään viimeistään marraskuussa, mutta kruunu voi heiketä jo ensi viikolla. Se tarkoittaisi, että Suomen vienti Ruotsiin vaikeutuisi ja kisa ruotsalaisten tuotteiden kanssa maailmalla kovenisi.

Maatalous ei näy, ministeri tyytyväinen

Keskustan vaaliteemana on ”lähellä viljelty politiikka”, mutta maaseutu ja ruoka-asiat ovat vaaleja seuranneiden mielestä jääneet taka-alalle.

Niinpä sosialidemokraatit vaativat, että maaseudulle on saatava työpaikkoja, siellä pitää voida asua, ampua susia, vetää laajakaistaa, päästä apteekkiin vuorokaudessa, lisätä luomuviljelyä 30 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä ja edistää hevosyrittämistä.

”Mutta he ovat tiukentamassa työllistämistä haittaavaa yritysveroa ja menossa vihreiden kanssa samaan hallitukseen, jolloin maaseudulla kiristyvät energia- ja liikenneverot”, vastaa keskustan valtiopäiväehdokas **Hannes Hervieu**.

”Me pidimme maaseutu- ja ruoka-asioita vahvasti esillä EU-vaalikampanjassa.”

Hervieu on keskustan opiskelijajärjestön puheenjohtaja ja asetettu neljännelle sijalle puolueen listalla Tukholmassa. Läpimeno on lähellä, jos keskustan noste pitää.

MT:n kadulla tavoittama maatalousministeri **Eskil Erlandsson** (kesk.) kertoo olevansa tyytyväinen kauteensa, ja ruotsalaisella talonpojallakin menee ihan hyvin.

”Rationalisointi etenee, mutta lisää pitää tehdä, erityisesti oman ruuantuotannon lisäämiseksi”, hän huikkasi ennen vetäytymistään ministeriautoon.

Ruotsi tuo puolet syömästään ruuasta.

Nato ei puhuta

Nato-jäsenyys ei näytä olevan vaaliteema eikä yhtä herkkä asia kuin Suomessa. Siitä voidaan puhua noin tunnin kuluttua, kun muut asiat on käyty läpi, sanoo vaaleja seurannut toimittaja.

Porvarihallituksessa löytyisi kannatusta jäsenyydelle, mutta punavihreässä ei, joten asialla ei hätäillä. Enemminkin katsotaan, mitä Suomi tekee. Myös Ruotsi allekirjoitti hiljattain yhteistyösopimuksen Naton kanssa.

Venäjän ja Ukrainan tilanne on kuitenkin aiheuttanut sen, että palkka-armeijaan siirtyneessä Ruotsissa on alettu haikailla paluuta yleiseen asevelvollisuuteen ja hallitus päätti hankkia viime töinään lisää hävittäjiä ja sukellusveneitä. Ne tosin myös työllistävät.

EIJA MANSIKKAMÄKI

HEIDI HAKALA/LEHTIKUVA

Ruotsissa käydään vaalikampanjaa toreilla kuten Suomessakin. Keskusta on noussut viime päivinä puheenjohtaja Annie Lööfin avulla.

”Ilman meitä kauppahalli olisi tyhjä”

”Jos ei meitä olisi, tässä kauppahallissa olisi vain pari myyjää, ei ketään muuta. Koko Ruotsi tyhjenisi, jos maahanmuuttajat laitettaisiin pois täältä!”

Hötorgetin kauppahallissa Lähi-idän salaatteja, lihapullia ja muita herkkuja myyvä **Rawaa Alkhamisi** kokee olevansa vahvasti osa ruotsalaista yhteiskuntaa. Hän muutti maahan Irakista 16 vuotta sitten, tekee työtä eikä ymmärrä maahanmuuton rajoituksia vaativia ruotsidemokraatteja.

Lounaswrapeja täyttävä nainen ei halua kasvojaan lehteen, mutta kertoo aikovansa äänestää sunnuntaina vasemmistopuoluetta, koska se on luvannut hyvää ympäristölle, ihmisille ja verorahojen käytölle.

Täysin toista mieltä on läheistä kahvilaa pitävä täysruotsalainen keski-ikäinen nainen.

”Äänestän ruotsidemokraatteja. Maahanmuuttajia on aivan liikaa, eivätkä kaikki tee työtä.”

EIJA MANSIKKAMÄKI

Toini Lehtelä

”Haluamme asuntoja”

”Näissä vaaleissa moni äänestää sossuja!”

Näin sanoo selvällä suomella **Toini Lehtelä**, joka myy Tukholman keskustassa asunnottomien lehteä.

Lehtelä aikoo äänestää itsekin, ensimmäistä kertaa valtiopäivävaaleissa, vaikka on asunut Ruotsissa yli 30 vuotta.

”Ja aion äänestää Suomessakin ensi keväänä, sossuja sielläkin.”

Lehtelää ovat tähän saakka tympineet tyhjät lupaukset, mutta nyt uurnille vie porvarihallitus. Se on Lehtelän mukaan myynyt valtion omaisuutta ja kylvänyt rahaa vaikka mihin. Se on pitänyt huolta narkkareistakin, mutta on jättänyt asunnottomat oman onnensa nojaan. Hän panee nyt toivonsa sosialidemokraatteihin.

”Tarvitsemme vuokra-asuntoja tähän kaupunkiin ja maahan, mutta kahdeksan vuoden aikana niitä ei ole tullut.”

EIJA MANSIKKAMÄKI

Mitä mieltä vaalituloksesta?

Luuletko että se vaikuttaa Suomen tuleviin ratkaisuihin? Tulisiko yhteistä puolustusta tiivistää?

Tule mukaan keskustelemaan Ruotsin vaalituloksesta Ajantasan Suoraan linjaan maanantaina 15.9. klo 10.03 alkaen. Keskustelussa on mukana Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja, pitkään Ruotsin asioita seurannut **Lauri Kontro.** Ohjelman toimittaa **Jari Mäkäräinen**.

Keskustelu alkaa jo nyt osoitteessa yle.fi/uutiset/suoralinja. Maanantaina voit ottaa osaa suoraan keskusteluun soittamalla numeroon 0203 17600, lähettämällä tekstiviestin numeroon 16149 tunnuksella RS (välilyönti) AJANTASA tai lähettämällä sähköpostia: ajantasa@yle.fi.

MT

”Maakuntien palveluita pitää puolustaa”

”Minusta on ikävää, että keskustapuolue on hiljaa näissä vaaleissa. Maaseutu, ruoka ja ympäristö ovat tärkeitä. Minusta ihmisillä pitää olla mahdollisuus asua, missä haluavat. Siitä tulee kuitenkin vaikeaa, jos esimerkiksi hoitoa ei saa lähellä.”

Näin sanoo viisikuista Kerstiniä vaunuissa työntävä **Åsa Blomqvist**. Hän asuu Tukholmassa ja tekee toimistötöitä, mutta on kotoisin Pohjois-Ruotsista Umeån läheltä.

Hän on äänestänyt jo ennakkoon ja antoi äänensä kuitenkin feministiselle aloitteelle (FI).

”Jotta puolue pääsisi eduskuntaan ja ruotsidemokraateilta lähtisi valtaa. Luotan FI:n kykyyn hoitaa minulle tärkeitä asioita, kuten koulua, palveluja ja ympäristöä. Ilmanlaatu on heikentynyt porvarihallituksen aikana.”

Blomqvist äänestää valtiopäivä- ja kunnallisvaaleissa feministejä, mutta maakäräjävaaleissa vasemmistopuoluetta. ”Se vastustaa vahvimmin palveluiden yksityistämistä.”

EIJA MANSIKKAMÄKI

Åsa Blomqvist

”Haluan tietää talouslinjan”

”Minulle on tärkeää tietää, millaista linjaa hallitus aikoo vetää. Nykyisestä porvarihallituksesta se tiedetään, mutta punavihreän blokin johtajan **Stefan Löfvenin** linja on epäselvä. Äänestäjä ei tiedä, mitä saa.”

Näin sanoo tukholmalainen bussinkuljettaja **Kristjan Salum**. Hänelle tärkeää on vakaa talous- ja finanssipolitiikka sekä kohtuullinen verotus, ei valtion jakamat tuet.

Se, että demarit haukkuvat huonoista kouluista hallitusta on hänestä huijausta.

”Sosialidemokraatit pilasivat itse koulut ollessaan 30 vuotta vallassa. Käänne ei ehtinyt tapahtua kahdeksassa vuodessa.”

Salum äänestää samalla kertaa kolmissa vaaleissa. Valtakunnanpolitiikka ratkaisee puolueen.

”Uskon, että valtiopäivien linja on sama maakäräjä- kuin kuntatasollakin.”

Maahanmuuttovastaisille ruotsidemokraateille ei heru sympatiaa. Salumin mielestä Ruotsin vauraus perustuu pitkälti maahanmuuttajien työpanokseen.

EIJA MANSIKKAMÄKI

EIJA MANSIKKAMÄKI

Kristjan Salum

UUTISTAUSTA

Naapurissa avoimempaa kuin meillä

Lähellä viljeltyä politiikkaa. (Keskusta)

Lapset tarvitsevat puhdasta ilmaa. (Vihreät)

Terveydenhoito. Ei myynnissä. (Vasemmisto)

Rakennamme uutta Ruotsia. (Kokoomus)

Feminismiä ilman sosialismia (Liberaalit).

Äänestä kouluja. (Liberaalit)

Pienemmät koululuokat vai verot? (Sosialidemokraatit)

Vaalikampanjointi näyttää Ruotsissa jotenkin reilummalta kuin Suomessa. Katujen varsia, bussipysäkkejä ja metron seiniä peittää julistemeri, joka huutaa yksinkertaisia iskulauseita. Äänestäjä näkee linjaerot yhdellä silmäyksellä. Kuvituksena on useimmiten puoluejohtajan pää.

Suomessahan ehdokkaat levittelevät omia kuviaan ja lupauksiaan, mutta päästyään läpi voivat joutua unohtamaan ne kaikki.

Ruotsissa äänestäjä menee koppiin ja sulkee kirjekuoreen puolueen värisen lapun ja ruksittaa halutessaan myös ehdokkaan. Henkilökohtaisilla äänillä on kuitenkin mennyt vain ani harva läpi eduskunta-, maakäräjä- tai kuntavaaleissa. Tavallisimmin mennään järjestyksessä listalta.

Ennakkoäänestänyt ruotsalainen voi muuttaa mieltään vielä ennen vaalipäivää, jos valinta alkaa kaduttaa. Så bekvämt!

Äänestäjiin yritetään ja saa vaikuttaa Ruotsissa viime tippaan. Mielipidekyselyitä satelee kalkkiviivoille asti ja puolueet saavat tyrkyttää äänestyskuponkejaan vielä vaalikopin ovella. Meillä Suomessa taas saa sakot, jos vaalihuoneiston ovelta näkyy auto, jonka ikkunassa on mainostarra.

Vaikuttamisella onkin paikkansa, sillä tällä kertaa porvarihallitusta haastavan punavihreän blokin viesti on ollut hämärä.

Ehkä tarkoituksellakin, koska vaa’ankieleksi ovat nousemassa maahanmuuttovastaiset ruotsidemokraatit. Heidän kannatuksensa on tuplaantunut neljässä vuodessa 10 prosenttiin. Kumpikin valtablokki pyrkii pitämään tämän joukon ulkona hallituksesta.

Hämäryys voi vahvistaa hallituspuolueita, jos demarijohtaja Stefan Löfven alkaa tuntua mustalta hevoselta. Hän ei ole istunut päiväkään eduskunnassa, eivätkä esimerkiksi puoluetoverit osaa kuin arvailla, että mies puhunee englantia. Mutta pärjääkö sillä small talkissa Angela Merkelin kanssa?

Löfven myös tarvitsee tukipuolueita saadakseen riittävästi kansanedustajia taakseen. Moni demari vieroksuu kuitenkin saman blokin vasemmistopuoluetta.

Uusi hallitus saattaakin muodostua samoin kuin viimeksi: vaikka sosialidemokraatit olisivat suurin puolue, nykyinen pääministeri, kokoomuksen Fredrik Reinfeldt saa jatkaa. Näin käy, jos punavihreästä blokista ei muodostu suurempaa kuin porvarileiristä. Jos muodostuu, pääministeriksi nousee Löfven.

Äänestäjä saattaa haluta politiikan pääpaikoille uudet naamat vaihtelunkin vuoksi. Ruotsilla kun menee kansakuntana ihan hyvin.

Uutisia seuratessa pitää muistaa, että vaalit ja teemat näyttävät erilaisilta maakunnissa kuin Tukholmassa. Toisaalta Tukholman, Malmön ja Göteborgin äänet tekevät lähes puolet koko maan äänistä, joten äänestäjä, joka ottaa kantaa suurkaupunkien liikenneratkaisuihin, valitsee samalla myös syrjäseutujen asioista päättävät.

Esimerkiksi Tukholmassa kokoomus ajaa näyttävästi uutta ohitustietä, vihreät taas pienhiukkasia pois ilmasta.

Useimmat äänestävät samaa puoluetta kaikissa sunnuntain vaaleissa. Yhdellä koppikäynnillä valitaan edustajat kolmeen paikkaan: eduskuntaan, maakuntiin ja kuntiin. Ainakin Göteborgissa on vielä kansanäänestys tietulleista.

EIJA MANSIKKAMÄKI on MT:n toimittaja.

eija.mansikkamaki@mt1.fi